

Voortgangsrapportage Outlaw Motorcycle Gangs 2020

Landelijk Strategisch Overleg integrale aanpak OMG's

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	2
Samenvatting	3
1 Algemeen beeld	5
2 Aanpak ondermijnende criminele structuren	8
2.1 Strafbare feiten gepleegd in georganiseerd verband	8
2.2 Strafbare feiten gepleegd door individuele leden	12
2.3 Het verbieden van criminele clubs	14
2.3.1 Ontwikkelingen procedures civiele verboden	14
2.3.2 Handhaving en effect van de civielrechtelijke verboden	19
2.3.3 Initiatiefwetsvoorstel bestuursrechtelijk verbod	20
3 Integraal afpakken	21
3.1 Fiscaalrechtelijke maatregelen	21
3.2 Administratieplicht	22
3.3 Uitkeringsfraude	23
4 Integere publieke ruimte	24
4.1 Handhaven op clublocaties	24
4.2 Handhaven op evenementen en ride outs	25
4.3 Overige bestuurlijke acties	26
4.4 Particuliere beveiligingsorganisaties	26
5 Weerbare overheid	28
5.1 Ondersteuning lokaal bestuur	28
5.2 Ondersteuning integrale aanpak	28
5.3 Bedreiging en intimidatie	29
6 Internationale aanpak	30
6.1 Benelux-samenwerking	30
6.2 Kennisdeling	30
Bijlage: de integrale aanpak van OMG's	31

Samenvatting

Deze voortgangsrapportage doet verslag van de gezamenlijke inspanningen in 2020 ten behoeve van de integrale aanpak van Outlaw Motorcycle Gangs (OMG's). Gemeenten, politie, Openbaar Ministerie (OM), Belastingdienst (waaronder FIOD) en Koninklijke Marechaussee dragen bij aan deze aanpak die in 2012 is gestart. Deze rapportage gaat in op de trends, ontwikkelingen en resultaten van 2020.

1. Trends en ontwikkelingen

Het LSO is zeer tevreden dat de OMG's zich – net als de afgelopen jaren – minder in de publieke ruimte laten zien. Dat is het resultaat van de inzet van de samenwerkende overheidspartners binnen de integrale aanpak. Door de coronamaatregelen is de verminderde zichtbaarheid versterkt. Bijvoorbeeld door de sluiting van de horeca was het niet mogelijk om daar bijeenkomsten te organiseren. Toch zijn er ook momenten dat OMG's zich nadrukkelijk wel laten zien: bij uitvaarten, demonstraties en activiteiten die als charmeoffensief worden ingezet. Een voorbeeld van dat laatste is het uitdelen van knuffels bij een kinderziekenhuis.

De OMG-problematiek is aanzienlijk. Verminderde zichtbaarheid betekent niet dat OMG's en OMG-leden zich niet meer bezighouden met (georganiseerde ondermijnende) criminaliteit. Bovendien vinden er nog altijd incidenten in de publieke ruimte plaats waarbij het gebruik van excessief geweld niet wordt geschuwd en soms ook onschuldige burgers het slachtoffer worden.

Het aantal leden dat de politie in beeld heeft, blijft constant ten opzichte van 2019. Weliswaar zijn er ongeveer 100 leden minder in beeld bij de OMG's die de afgelopen jaren centraal stonden in de aanpak, maar deze leden worden nu gezien bij de verschillende voortzettingvormen. Een voortzettingvorm is een organisatie die de werkzaamheid (activiteiten) van een verboden organisatie voortzet.

De samenwerkende overheidspartners zien daarnaast dat het aantal brotherhoods toeneemt. Sommige van deze groepen hanteren dezelfde structuur en gebruiken als OMG's. Een aantal houdt zich ook bezig met ondermijnende criminaliteit.

2. Stevige integrale aanpak met resultaat

Ten behoeve van de integrale aanpak hebben de betrokken overheidsdiensten ook in 2020 een stevige inzet geleverd.

Het OM diende voorgaande jaren verschillende verzoekschriften in voor het verboden laten verklaren van verschillende OMG's. Dit zijn lange procedures waarbij het soms wel meer dan drie jaar duurt tot een civiel verbod onherroepelijk (definitief) is (vanaf het moment van indienen van het verzoekschrift tot verbodenverklaring).

In 2020 deed de Hoge Raad uitspraak in de verbodsprocedures tegen Bandidos MC en Satudarah MC. In beide gevallen zijn de verboden in stand gehouden. Deze OMG's zijn nu – net als de brotherhood Catervarius – onherroepelijk verboden.

Het Gerechtshof deed in 2020 uitspraak in de civiele procedures tegen Hells Angels MC en No Surrender MC. Ook deze verboden zijn in stand gelaten.

De uitspraken bevestigen de criminele aard van OMG's. In de uitspraken komt naar voren dat de OMG's in strijd zijn met de openbare orde en een ontwrichtende werking hebben op de samenleving.

In 2020 zijn wederom leiders en sleutelfiguren van een aantal grotere criminele – en vaak ook zeer gewelddadige motorbendes – aangehouden, zoals van Caloh Wagoh MC, Bandidos MC, No Surrender MC en Hardliners MC. Ook is een aantal van de in voorgaande jaren aangehouden leiders in 2020 in eerste aanleg vervolgd en/of veroordeeld.

Fiscaal is er € 83.000 geïnd en/of verrekend en voor € 1.821.000 beslag gelegd. Daarmee wordt de stijgende trend van de hoogte van de aanslagen (zowel geïnd als verrekend) doorgezet.

Ook in gevallen van uitkeringsfraude is er het afgelopen jaar een aantal keer een link met OMG-leden geweest. Dit heeft bijvoorbeeld geleid tot herkeuringen.

OMG's laten zich minder in de publieke ruimte zien. Daardoor lijkt het gevoel van urgentie om bestuurlijk op te treden verminderd. Burgemeesters hebben in 2020 zeven clublocaties gesloten en

zeven nieuwe locaties geweerd. Daarnaast hebben zij een flink aantal stopgesprekken gevoerd, zowel met betrekking tot een clublocatie als OMG-gerelateerde evenementen. Burgemeesters trekken gezamenlijk op in geval van activiteiten die de gemeentegrenzen overschrijden. Zo zijn in de regio Rotterdam meerdere noodbevelen opgesteld met het oog op een begrafenis en ride out.

Ten behoeve van de handhaving van de civiele verboden hebben inmiddels zo'n tachtig gemeenten de APV aangepast. In die APV's is expliciet opgenomen dat uiterlijke kenmerken van verboden organisaties niet zijn toegestaan in de openbare ruimte.

De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft dit inmiddels ook opgenomen in de model-APV. Het LSO hoopt dat dit de andere gemeenten ook aanzet tot het wijzigen van de APV.

3. Integrale aanpak en nieuwe wetgeving blijft nodig

De integrale aanpak zorgt voor de nodige successen. Een aantal OMG's is (onherroepelijk) civiel verboden verklaard en de OMG's vertonen zich minder in de publieke ruimte.

Maar er zijn ook nog altijd incidenten in de publieke ruimte die geregeld gepaard gaan met excessief geweld. Soms vallen daar ook onschuldige slachtoffers bij.

Het hebben van een goede informatiepositie is cruciaal voor de aanpak. Dat blijkt onder andere uit ride outs die voorafgaand niet bekend zijn en clublocaties die mogelijk niet in beeld zijn. De opkomst van nieuwe clubs en brotherhoods, de voortzettingsvormen en de verminderde zichtbaarheid in de publieke ruimte vragen om een informatiepositie die op peil is en blijft.

OMG's vormen nog altijd een specifieke en afgeschermd subcultuur binnen de georganiseerde en ondermijnende criminaliteit. Het vergt een specifieke aanpak en de kennis van OMG's is van onmisbare meerwaarde om het organiserend vermogen, de criminele structuren en ondermijnende activiteiten tegen te gaan.

De partners uit de integrale aanpak achten het dan ook van groot belang om deze aanpak, specifiek gericht op OMG's, voort te zetten.

Daarnaast benadrukt het LSO de wens tot het invoeren van de mogelijkheid van een bestuursrechtelijk verbod. Civiele verboden kunnen pas strafrechtelijk worden gehandhaafd op het moment dat deze onherroepelijk zijn. Een bestuursrechtelijk verbod heeft dit nadeel niet; het kent onmiddellijke rechtskracht. Voor een effectieve aanpak van OMG's is een dergelijk verbod dan ook van grote toegevoegde waarde.

1 Algemeen beeld

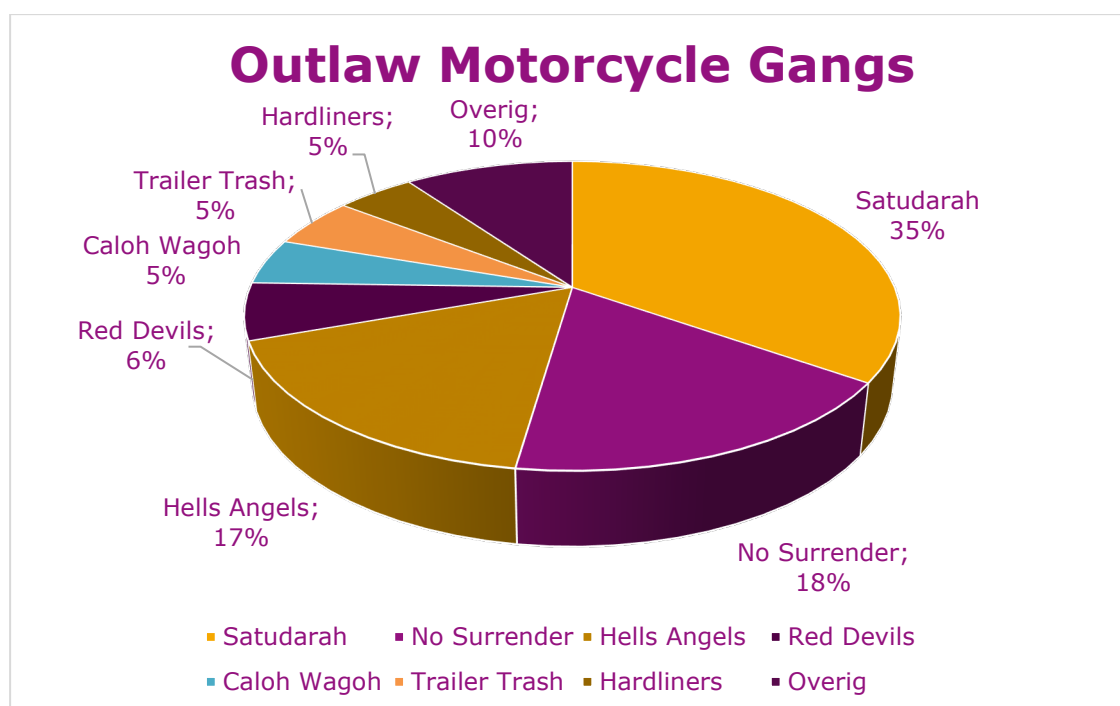
Aantal leden in beeld: nagenoeg constant

Het totaal aantal leden dat de politie landelijk in beeld heeft, is nagenoeg constant gebleven. In eerste instantie lijkt het te gaan om een lichte daling naar ruim 1.850 leden. Satudarah MC blijft met bijna 650 leden de grootste motorbende in Nederland. Daarna volgen No Surrender MC en Hells Angels MC met respectievelijk 325 en 320 leden. Van deze drie grootste motorbendes zijn minder leden in beeld ten opzichte van 2019.

De Hardliners MC laat een snelle groei zien. Een dergelijke groei werd in het verleden gezien bij Caloh Wagoh MC en daarvoor Satudarah MC. De Hardliners MC is nu een bende van stevige omvang, waar ook de problematiek van ondermijnende criminaliteit duidelijk naar voren komt. Van de Hardliners MC heeft de politie inmiddels bijna 90 leden in beeld.

2016	2017	2018	2019	2020
1940	1980	2130	1950	1850

De verhouding tussen de clubs wordt in onderstaand diagram weergegeven.¹

Bij bovenstaand diagram zijn de (mogelijke) voortzettingvormen niet weergegeven. Een voortzettingvorm is een organisatie die de werkzaamheid (activiteiten) van een verboden organisatie voortzet. Karakteristieken hiervan zijn hetzelfde ledenbestand, vergelijkbare hesjes en logo's en/of dezelfde locaties voor bijeenkomsten. Een voorbeeld is Darahbaru MC; als voortzettingvorm van Satudarah MC. Bij de voortzettingvormen zijn in totaal ruim 100 leden in beeld. Dat betekent dat het totaal aantal leden in beeld nagenoeg constant is gebleven.

¹ In de categorie 'Overig' vallen leden van onder andere Black Sheep MC, Demons MC, Rebelcrew MC, Veterans MC en Trailer Trash Maro Djipen die zijn waargenomen. Black Sheep MC is met ruim 80 leden de grootste club in de categorie 'Overig'.

Daarnaast geldt – net als voorgaande jaren – dat het OMG-landschap fluïde is. Er is sprake van veel verloop tussen clubs, er ontstaan nieuwe clubs en deze verdwijnen soms net zo snel als ze zijn opgericht. Dit maakt dat de ledenaantallen continu veranderen. Daardoor blijft er altijd sprake van een *dark number* en is het lastig om een precies aantal leden te benoemen.

Brotherhoods

Naast de OMG's investeren de samenwerkende overheidspartners ook in de informatiepositie over brotherhoods. Deze brotherhoods maken veelal gebruik van dezelfde structuren en gebruiken van OMG's, maar doen dit zonder motor. In november 2020 verscheen de tweedelige documentaire *Danny & the Brotherhood*². De documentaire laat een genuanceerd beeld van een dergelijke club (Sin Miedo) zien: *"De kerels met doodsmaskers voor, en leren clubhesjes met een schedel erop, willen graag vertellen dat ze ook heftruckchauffeurs, lassers en liefhebbende opa's zijn die graag samen vissen. The Brotherhood is gewoon een hobbyclub die verstoten mannen een gevoel van ware vriendschap geeft, en dat aanwakkert met groepsrituelen met fakkels op de hei."*³

Het is van groot belang om de ontwikkeling van brotherhoods te blijven volgen. Dat blijkt ook uit een recenter nieuwsbericht (15 februari 2021) uit België:

"Drie leden van "Brotherhood Sin Miedo" opgepakt met molotovcocktails op E19

Drie leden van de Brotherhood Sin Miedo, een uit Nederland overgewaaide (motor)club, zijn vorige week opgepakt bij een controleactie op de E19 richting Nederland omdat ze in hun wagen een doos met twintig klaargemaakte molotovcocktails bij zich hadden. Dat bericht Gazet Van Antwerpen.

Ook de eigenaar van de wagen werd later opgepakt. De vier verdachten zijn intussen ook aangehouden. Het Antwerpse parket weigert voorlopig elk commentaar over de zaak.

(...)

*In Nederland suggereren media dat de opkomst van "brotherhoods" een antwoord is op het verbieden van enkele criminele motorbendes zoals No Surrender en Satudarah. Verschillende ex-leden daarvan zouden ook in dergelijke "brotherhoods" zitten en die clubs hebben soortgelijke agressieve logo's. In een tweedelige documentaire op de Nederlandse televisie stelden leden van Brotherhood Sin Miedo dat ze veeleer een "vriendenclub" zijn en dat motorrijden bij hen niet op één staat."*⁴

Zichtbaarheid

Ook in 2020 waren de OMG's minder zichtbaar in de publieke ruimte. Dit was bij de start van de integrale aanpak een belangrijke doelstelling en het LSO ziet dit dan ook als een positieve ontwikkeling. De verminderde zichtbaarheid geldt met name voor de verboden clubs of OMG's waar nog een civiele verbodsprocedure tegen loopt. In 2020 is de verminderde zichtbaarheid in de publieke ruimte versterkt door de coronamaatregelen. Door bijvoorbeeld de sluiting van de horeca, hadden de OMG's geen mogelijkheid om in deze gelegenheden samen te komen. Daardoor verdwenen in 2020 ook de clubs die niet zijn verboden (verder) onder de radar. Dat vraagt om een (meer) actieve houding en extra investering van de samenwerkende overheidspartners zodat de informatiepositie op peil blijft.

Er waren ook situaties waar OMG's zich juist nadrukkelijk wél lieten zien. Een charmeoffensief werd ingezet; zoals het uitdelen van knuffels bij een kinderziekenhuis. Ook lieten OMG's, ondanks de verboden en coronamaatregelen, zich prominent zien bij demonstraties en bij uitvaarten van leden.

² [Danny & the Brotherhood gemist? Start met kijken op NPO Start](#)

³ [Zijn ogen lachen nooit, maar de brutale journalist Danny Ghosen blijft kijken | Trouw](#)

⁴ [Drie leden van "Brotherhood Sin Miedo" opgepakt met molotovc... - Het Nieuwsblad](#)

Internationaal fenomeen

De OMG-problematiek is grensoverschrijdend en net als voorgaande jaren is een expansie te zien naar het buitenland. Van oorsprong Nederlandse OMG's breidden bijvoorbeeld uit naar Duitsland, Noorwegen, Spanje en Marokko.

Daarnaast zijn Nederlandse OMG's ook actief in het buitenland. Zo waren de Nederlandse Satudarah MC en No Surrender MC in Zweden betrokken bij een machtsstrijd tussen streetgangs en OMG's. Dat ging gepaard met excessief geweld (in dit geval aanslagen met explosieven en liquidaties). Ook in België was sprake van een conflict tussen Bandidos MC en Hells Angels MC.

De ontwikkelingen in de aanpak van OMG's in het buitenland zijn een belangrijke informatiebron voor de partners binnen de integrale aanpak. In hoofdstuk 6 wordt stilgestaan bij de internationale samenwerking.

Aanzienlijke problematiek

Een succes van de integrale aanpak is de verminderde zichtbaarheid van de OMG's in de publieke ruimte. Ondanks dat de zichtbaarheid van OMG's is afgenomen, is de problematiek niet minder. Dat OMG's onder de radar verdwijnen, betekent niet dat zij zich niet meer bezighouden met (georganiseerde ondermijnende) criminaliteit. OMG's en OMG-leden zijn nog altijd in beeld in strafrechtelijke onderzoeken. In hoofdstuk 2 wordt daar verder op ingegaan.

Ook in 2020 kwamen OMG's onder andere in beeld ten aanzien van het gebruik van excessief geweld. Bijvoorbeeld de Hardliners MC komt nadrukkelijk naar voren bij een reeks incidenten in Noord-Holland. Het betreft onder andere explosies bij woningen en een schietpartij. Ook maken zij zich schuldig aan afpersing:

(...) "In een aflevering van Crimedesk van januari vertelt een ex-lid van MC Hardliners anoniem dat 'de oorlog' met Satudarah in de zomer van 2020 is ontstaan op een chapterfeestje in Amsterdam Noord. "Toen viel een man een vrouw lastig. Hij is door een mannetje of vijftien, zeventien van ons de pleuris in gemept".

De man bleek een hooggeplaatst lid van Satudarah te zijn en gewelddadige vergeldingsacties volgden. Zo werden oud-leden van Satudarah die waren overgelopen naar MC Hardliners naar een woning gelokt en gegijzeld. "Onder bedreiging moesten ze zich uitkleden en met hun colors (logo, red.) naakt op de foto", aldus het ex-lid. 'Van je broers moet je het hebben', viel te lezen op de daarna verspreide foto's."(...)⁵

De incidenten vinden plaats in de publieke ruimte. Het is niet ondenkbaar dat daar ook (weer) onschuldige slachtoffers bij kunnen vallen.

De integrale aanpak specifiek gericht op OMG's blijft daarom noodzakelijk.

⁵ [Leden MC Hardliners verdacht van gijzeling en afpersing: wat is dit voor motorbende? - NH Nieuws](#)

2 Aanpak ondermijnende criminele structuren

Het doorbreken van het organiserend vermogen van OMG's is nog altijd een belangrijke pijler van de integrale aanpak. Om effectief te zijn in het verstoren van de (georganiseerde) criminele structuren is in 2020 geïnvesteerd in onderzoeken op leidende afdelingen en/of sleutelfiguren van OMG's en zijn de procedures om te komen tot civiele verboden van de criminele motorbendes voortgezet. Daarnaast komen de individuele OMG-leden ook nog steeds veelvuldig in beeld bij het plegen van allerlei vormen van (niet georganiseerde) criminaliteit. Ook aandacht daarvoor is onderdeel van de integrale aanpak.

De verantwoording in dit hoofdstuk is gebaseerd op cijfers vanuit de systemen van het Openbaar Ministerie (OM). Bij het OM zijn de cijfers bekend tot en met het einde van het proces van opsporing en vervolging. Deze cijfers geven inzicht in de uiteindelijke afdoening van de verdenking en vervolging van de strafbare feiten. Of een zaak eindigt in een veroordeling, vrijspraak of sepot geeft uiteindelijk het meest zuivere beeld over de betrokkenheid van OMG-leden bij strafbare feiten.

Bij de strafrechtelijke onderzoeken wordt onderscheid gemaakt tussen onderzoeken naar strafbare feiten gepleegd in georganiseerd verband en strafbare feiten gepleegd door individuele leden.

2.1 Strafbare feiten gepleegd in georganiseerd verband

In 2020 is wederom geïnvesteerd in de focus op leidende afdelingen en/of sleutelfiguren van OMG's. Een complicerende factor hierbij is en blijft – ondanks de versplintering en dynamiek binnen de OMG's – een aantal van de overeenkomende kenmerken van de clubs. Dit betreft onder andere de gesloten clubcultuur, de sterk heersende zwijgplicht, angst voor vergeldingsmaatregelen van de club en de afscherming van activiteiten van de club. Door middel van het gebruik van onder andere PGP (Pretty Good Privacy)-technieken en versleuteling wordt de communicatie afgeschermd. De recente onderzoeken naar deze vormen van cryptocommunicatie bevestigen dat de OMG-leden hier veel gebruik van maken.

Als gevolg van deze kenmerken kennen de strafrechtelijke onderzoeken een lange doorlooptijd. Dat geldt zelfs ook voor de nieuwe clubs die minder onder de radar blijven. Een deel van de strafbare feiten van deze clubs springt weliswaar meer in het oog, maar ook deze verdachten en/of getuigen leggen vrijwel geen bekennende en/of belastende verklaringen af. Het vergaren van het bewijs rond de netwerkstructuren achter deze criminaliteit vraagt om intensief en gericht onderzoek.

In algemene zin kan ook nog het volgende worden opgemerkt. Gelet op de zeer dominante aanwezigheid van OMG-leden binnen de productie van en handel in drugs, de hiermee samenhangende opbouw van crimineel vermogen en het eruit voortkomende excessieve geweld, levert de bestrijding van onder meer OMG's een directe bijdrage aan het terugdringen van misdaadondernemingen die zich hiermee bezighouden.

Het is echter niet zo dat het aanhouden en vervolgen van OMG-leden via enkel de onderzoeken naar deze ondermijnende criminaliteit afdoende is om deze criminele georganiseerde structuren van OMG's aan te pakken. OMG's vormen nog altijd een specifieke en afgeschermd subcultuur binnen de georganiseerde misdaad met een aantrekkingskracht voor criminele netwerken. Daarom vergt het ook nog altijd een bijzondere aanpak, zowel vanuit het strafrecht, als ook van alle samenwerkende partners. De gerichte aanpak en kennis van de OMG's is van een onmisbare meerwaarde om het organiserend vermogen en de criminele structuren van deze bendes daadwerkelijk te doorbreken en te blijven verstoren. Vanuit de landelijke strategie pleiten OM en politie aanhoudend voor het genereren en oppakken van gerichte onderzoeken op deze criminele en ontwrichtende doelgroep. De "concurrentie" met andere ondermijningsthema's is echter groot en de cijfers laten helaas zien dat dit soort onderzoeken al jaren gestaag afneemt in aantal, nu het onderwerp – ten onrechte – niet meer altijd op dezelfde wijze wordt geprioriteerd als bij het begin van de aanpak het geval was.

In 2020 zijn wederom leiders en sleutelfiguren van een aantal grotere criminele – en vaak ook zeer gewelddadige motorbendes – aangehouden, zoals van Caloh Wagoh MC, Bandidos MC, No Surrender MC en Hardliners MC. Ook is een aantal van de in voorgaande jaren aangehouden leiders in 2020 in eerste aanleg vervolgd en/of veroordeeld.

Caloh Wagoh MC

In het sinds 2018 lopende omvangrijke onderzoek naar de criminele activiteiten van de criminele motorbende Caloh Wagoh Main Triad MC zijn in 2020 weer meer verdachten aangehouden. In totaal gaat het op dit moment om ruim twintig verdachten die terecht staan voor het vormen van een criminele organisatie met als doel geld verdienen door het plegen van liquidaties. Het gaat zowel om liquidaties als om pogingen daartoe of het beramen ervan. Een van de clubleden verklaart als kroongetuige over heftige en ontwrichtende (levens)delicten die door de hoofdmans van Caloh Wagoh MC zouden zijn uitgezet bij verschillende moordcommando's.

"Eris-verdachten vormden criminele organisatie

De verdachten in het Eris-proces vormden samen een criminele organisatie. Dat heeft het Openbaar Ministerie vandaag gesteld op een nieuwe pro-formazitting in het proces. Van de 20 verdachten in het proces hebben er 16 inmiddels een tenlastelegging ontvangen voor deelname aan een criminele organisatie. Gezamenlijk doel: geld verdienen door het plegen van liquidaties.

Hoofdmans in de organisatie is volgens het Openbaar Ministerie de 50-jarige president van motorclub Caloh Wagoh. Hij is verdachte in alle twaalf deelonderzoeken binnen Eris die gaan over liquidaties (of opdrachten/ pogingen daartoe) plus een zware aanslag met een automatisch wapen.

De 50-jarige hoofdverdachte nam de opdrachten aan en werkte simpelweg voor wie het meest betaalde. Hij zette de opdrachten vervolgens uit bij zijn medeverdachten, vaak afkomstig uit zijn Caloh Wagoh-netwerk. De medeverdachten gingen vervolgens aan de slag, maar hielden hun leider wel uitvoerig van alles op de hoogte. Slachtoffers werden daarbij aangeduid als uilskuikens, honden of niksnutten.

Machine

Resultaten van het onderzoek, waarin een kroongetuige vanuit de motorclub een belangrijke rol vervult, geven inmiddels het beeld van een goed geoliede machine. Communicatie verliep via versleutelde telefoons of onder vier ogen, wapens werden op allerlei plekken verstopt, vluchtauto's her en der geparkeerd en later in brand gestoken. Ook uit een onderzoek dat pas eind vorig jaar aan Eris is toegevoegd komen nog steeds nieuwe details die aangeven hoe professioneel de 'zaken' werden aangepakt.

Als een klus was geklaard - kortom: iemand was doodgeschoten - werden de uitvoerders omhelsd en gefeliciteerd. De hoofdverdachte ontving de beloning van zijn opdrachtgever en zorgde ervoor dat dat geld werd verdeeld onder degenen die deze keer hadden meegedaan."⁶

Naast dit nog lopende mega-proces zijn er in 2020 ook leden van Caloh Wagoh MC veroordeeld voor andere feiten. Onder andere in de volgende casus:

"Op 7 juli 2018 hebben vier leden van Caloh Wagoh een ex-lid dat de club in bad standing had verlaten, ontvoerd en zeer ernstig mishandeld omdat hij volgens hen nog € 4.000,- schuldig was. Het ex-lid is een auto in getrokken en tijdens een rit met die auto door de vier leden van Caloh Wagoh geschopt en geslagen en bedreigd met een mes. Aangekomen in een woning is het ex-lid in elkaar geslagen: het ex-lid is vele malen in het gezicht, achterop het hoofd, in de nek, op de benen en op een knie geschopt en geslagen. Ook is het ex-lid beroofd van zijn sieraden en zijn portemonnee. Eén van de vier leden heeft tegenover een politieagent verklaard "dat zaken nu eenmaal zo opgelost worden binnen de club"."⁷

Op enig moment is ook een vijfde lid van Caloh Wagoh MC betrokken geraakt bij dit incident. Het slachtoffer kon al die tijd geen kant op en werd nagenoeg constant bewaakt door leden van de club. In oktober 2020 is een van de leiders veroordeeld voor diefstal met geweld, afpersing en wederrechtelijke vrijheidsberoving tot een gevangenisstraf van achttien maanden. De andere vier verdachten zijn veroordeeld voor het medeplegen van een of meer van deze feiten tot respectievelijk een gevangenisstraf van 18 maanden waarvan 6 maanden voorwaardelijk, een gevangenisstraf van 3 maanden en een taakstraf van 180 uur, een gevangenisstraf van 3 maanden en een taakstraf van 120 uur en een taakstraf van 120 uur.

⁶ [Eris-verdachten vormden criminele organisatie | Nieuwsbericht | Openbaar Ministerie \(om.nl\)](#)

⁷ ECLI:NL:RBMNE:2021:1484

No Surrender MC

De hierna volgende casus is ook een voorbeeld van het feit dat onderzoeken naar OMG's intensief zijn en een lange adem vragen. In de Voortgangsrapportage 2016 is onder andere gerapporteerd over een onderzoek op No Surrender MC in het noorden van Nederland, waarbij het clubhuis in Emmen is gesloten en door de politie invallen zijn gedaan. Er heeft vervolgonderzoek plaatsgevonden, een aantal kopstukken van de club zijn aangehouden en vanaf maart 2018 is de zaak voor de rechter gebracht. In 2020 heeft de inhoudelijke behandeling van de verdenking tegen de vier kopstukken op zitting plaatsgevonden en zijn zij allen in eerste aanleg veroordeeld.

Met deze woorden leidde het (OM) in oktober 2020 de strafeisen in tegen vier voormalige leiders van de club:

"No Surrender was geen motorclub vol broederschap en plezier, maar een dekmantel voor een keiharde criminele organisatie die zich buiten de democratische rechtsorde heeft geplaatst. Binnen de club draaide het om macht, geweld, angst en intimidatie"

Deelname aan een criminele organisatie stond in deze strafzaak centraal. De rechtbank heeft aan de hand van het strafonderzoek geconcludeerd dat er tussen de verdachten sprake was van een duurzaam en gestructureerd samenwerkingsverband, dat het plegen van misdrijven beoogde. De rechtbank achtte bewezen dat de vier kopstukken in de periode van 2014 tot 2017 een organisatie hebben geleid die zich bezighield met onder meer internationale drugshandel, mishandelingen, afpersing en vermogensdelicten. In november 2020 is de voorman van No Surrender MC tot tien jaar gevangenisstraf veroordeeld voor het leiding geven aan een criminele organisatie en het plegen van een aantal misdrijven, waaronder *bad standings* (afpersing/diefstal met geweld). De drie andere verdachten zijn ook tot gevangenisstraffen veroordeeld van 4 en 2,5 jaar, onder andere ook voor de deelname aan een criminele organisatie.

Bandidos MC

Ook willekeurige burgers kunnen slachtoffer worden van geweld door OMG-leden. Dat blijkt ook uit de volgende casus. Een kopstuk van Bandidos MC raakte in april 2019 op een afrit van de snelweg in gevecht met een automobilist. Dit was een man uit België die samen met zijn broer onderweg was. Een buschauffeur was getuige van de ruzie en belde de ambulance nadat de motorrijder er vandoor ging. DNA-sporen op de achtergebleven helm leidden uiteindelijk naar de dader. Het Bandidos-lid ontkende bij de rechtbank dat hij heeft gestoken en zag zichzelf vooral als slachtoffer. Hij liep een gebroken oogkas op bij het gevecht met de broers, beiden kickbokser. De rechtbank vindt poging tot doodslag bewezen. Er is zonder enige aanleiding extreem geweld gebruikt en de rechtbank neemt het de dader kwalijk dat hij zich niet heeft bekommerd om het slachtoffer. De rechtbank heeft een celstraf opgelegd van zes jaar en daarnaast moet het OMG-lid een schadevergoeding van ruim € 21.000 aan het slachtoffer betalen.

In 2020 liep onder andere ook een onderzoek naar twee Bandidos-leden die zich bezig zouden houden met de handel in methamfetamine en een bedreiging. De feiten dateren deels van na het moment dat het civiele verbod van Bandidos MC onherroepelijk is geworden. In dit onderzoek is daarom ook een verdenking van voortzetting van de werkzaamheid van de verboden organisatie naar voren gekomen. Deze zaak wordt in 2021 op zitting behandeld.

Hardliners MC

Een bomaanslag en diverse autobranden eind 2020 en begin 2021 houden mogelijk verband met een conflict en dreigende escalatie tussen Hardliners MC en Satudarah MC.

Weer een MC-oorlog?

Net nu je misschien dacht dat het aan het motorclubfront rustig was geworden, slaat de vlam weer in de pan. Wat is er aan de hand?

Dit keer gaat het om leden van de redelijk nieuwe MC Hardliners die mot zouden hebben met leden van de recent verboden MC Satudarah. De Telegraaf pakte eerder deze maand groot uit met een verhaal over de onlusten. Er was een bom ontploft in Hoorn die volgens de krant bedoeld zou zijn voor een lid van Satudarah. Dit zou een vergelding zijn voor de vernedering van een aantal Hardliners-leden door mensen van Satudarah.

De Hardliners moesten zich onder bedreiging van een vuurwapen uitkleden en laten fotograferen. De foto's werden verspreid via internet.

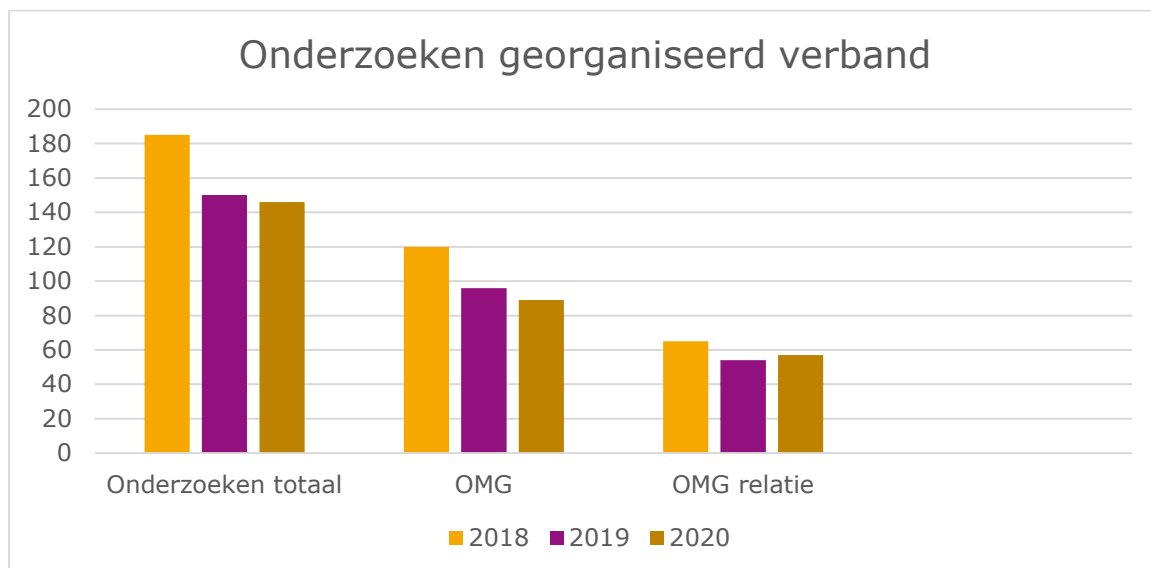
Er is al eerder gedoe geweest rond de MC Hardliners. Hun logo zou te veel lijken op dat van de Hells Angels en bovendien dezelfde kleuren hebben: rood en wit. De Hardliners is een club die is opgericht door de gevallen Haarlemse Hells Angel Lysander de R., die een straf van negen jaar uitzit. Hoewel de oprichter dus vastzit, zou MC Hardliners op dit moment al bijna twintig chapters hebben in Nederland.⁸

In de korte tijd dat de Hardliners MC bestaan (juni 2019) zijn zij fors gegroeid, gedragen zij zich duidelijk als een 1% OMG en provoceren zij nadrukkelijk zowel andere OMG's als de overheid. Er liepen in 2020 diverse strafrechtelijke onderzoeken en de vervolging van diverse leden is intussen gestart.

Cijfers

In 2020 waren er in de categorie strafbare feiten gepleegd in georganiseerd verband in totaal 146 lopende unieke onderzoeken die een link hadden met een OMG of enkele OMG-leden. Van dit totaal betrof het in 89 gevallen een onderzoek naar een OMG. Satudarah MC, No Surrender MC, Caloh Wagoh Main Triad MC, Hardliners MC, Hells Angels MC en Bandidos MC kwamen het meest in deze onderzoeken voor.

Daarnaast was er 57 keer sprake van een onderzoek naar een ander georganiseerd verband. Dit betrof een onderzoek naar een criminele organisatie waarbij een of meerdere OMG-leden betrokken waren.

Het totale aantal strafrechtelijke onderzoeken is de afgelopen jaren afgenomen (zie bovenstaand diagram). Deze cijfers komen overeen met het beeld dat te zien is: de integrale aanpak werpt in positieve zin zijn vruchten af. De zichtbaarheid van de OMG's en OMG-leden in de openbare ruimte

⁸ [Weer een MC-oorlog? | Panorama](#)

is afgenomen. Neveneffect daarvan is echter ook dat het lastiger is de informatiepositie optimaal te houden en – ten behoeve van de start van onderzoeken – signalen voor verdenking van criminele activiteiten te genereren.

Het is een misvatting dat de civiele verboden ervoor zorgen dat de criminaliteit verdwijnt. In 2020 zijn er minder onderzoeken gedaan naar een OMG, maar is het aantal onderzoeken met betrokken OMG-leden juist weer toegenomen ten opzichte van 2019. Ook dit past in het beschreven beeld en de ontwikkelingen in het OMG-landschap. Enerzijds de versnippering in combinatie met de gesloten cultuur, die het lastig maken de club gericht als geheel en als criminele organisatie aan te pakken en anderzijds de onderzoeken naar andere georganiseerde verbanden, waarin die OMG-leden juist weer meer voor komen.

Er zijn in 2020 in totaal 22 onderzoeken gestart en 17 onderzoeken afgedaan ten aanzien van strafbare feiten gepleegd in georganiseerd verband. In die 17 afgeronde onderzoeken is bij 17 verdachten een vrijheidsstraf opgelegd variërend van 90 dagen tot 10 jaar. Er is 4 keer een taakstraf opgelegd, van 120 tot 240 uur en 2 keer een geldboete/transactie voor bedragen van € 450 en € 30.000. Daarnaast is er 1 ontnemingsvordering toegewezen voor een bedrag van € 30.000. In totaal is een geldbedrag van € 46.320 in beslag genomen.

In 2020 zijn aanmerkelijk minder onderzoeken afgedaan dan in 2018 (42) en 2019 (46). Het aantal ontnemingsvorderingen in onderzoeken is weer afgenomen en gelijk in aantal als in 2018. Het totaal in beslag genomen geld ligt weer wat hoger dan in 2019.

2.2 Strafbare feiten gepleegd door individuele leden

Het OM en de politie houden zich ook bezig met het opsporen van strafbare feiten gepleegd door individuele leden van OMG's. In 2020 zijn voor de vervolging van deze verdachte leden 268 rechtbankzaken en 101 kantonzaken ingeschreven door het OM. Respectievelijk was daarbij sprake van 206 en 70 unieke verdachten. In totaal was er sprake van 253 unieke verdachten, omdat een aantal verdachten in zowel rechtbank- als kantonzaken voorkomt. Deze OMG-leden houden zich bezig met meerdere vormen van criminaliteit en komen dan ook meerdere keren in aanraking met justitie.

In de volgende tabel is een overzicht opgenomen van de strafbare feiten gepleegd door individuele leden. Een zaak kan in meerdere delictsoorten voorkomen. Hierdoor komt het totaal uit de tabel niet overeen met de hiervoor genoemde cijfers (268 rechtbankzaken en 101 kantonzaken).

Delictsoort	rechtbank zaken	kanton zaken	TOTAAL
VERKEER	45	63	108
VERMOGEN	43		43
MISHANDELING	43		43
WAPENS	28	2	30
SOFTDRUGS	36		36
HARDDRUGS	33		33
VERNIELING_BRANDSTICHTING	31		31
BEDREIGING	28		28
OPENLIJK GEWELD	14		14
WITWASSEN	12		12
BELEDIGING	6		6
GEWELD	6		6
CRIMINELE_ORGANISATIE	5		5
AFPERSING	4		4
WEDERSPANNIGHEID	4		4
OPENBAAR_VERVOER		24	24
OVERIGE ⁹	9	12	21

De meest voorkomende delictsoorten onder individuele leden betreffen verkeersmisdrijven/verkeersovertredingen (108), geweld (incl. mishandeling, afpersing en bedreiging) (81), vermogensdelicten en witwassen (55), drugs (69), wapens en munitie (30), openlijk geweld/vernieling/brandstichting (45) en belediging/wederspanningheid (10). Ook overtredingen in het openbaar vervoer kwamen in 2020 relatief veel voor.

Samenvattend laten de cijfers ten opzichte van 2019 in vrijwel alle categorieën, waaronder verkeersmisdrijven/ verkeersovertredingen (191/108), geweld (124/81), wapens (54/30), vermogensdelicten en witwassen (77/55, openlijk geweld/ vernieling/brandstichting (54/45) en belediging/wederspanningheid (25/10) een daling zien. In de categorie drugs is juist sprake van een stijging (55/69).

Van de 253 verdachten zijn er 80 van Satudarah MC, 64 van No Surrender MC, 31 van Hardliners MC, 29 van Caloh Wagoh MC, 16 van de Hells Angels MC, 13 van Trailer Trash Travellers MC, 9 van Bandidos MC en 7 van Red Devils.

Op basis van deze cijfers lijkt er sprake van een forse vermindering van het aantal verdachte leden van Satudarah MC. Dit is echter ook een van de verboden clubs die tot op heden de meeste voortzettingsvormen kent, waardoor er sprake is van een verschuiving naar verdachte leden binnen deze voortzettingen van de verboden club. Bij de verboden clubs No Surrender MC en Hells Angels MC is ook een lichte daling zichtbaar. Een deel van deze leden heeft zich echter aangesloten bij nieuwe bendes. Onder een aantal van deze relatief nieuwe bendes, zoals Hardliners MC en Caloh Wagoh MC, is juist sprake van een stijging van het aantal verdachten. Bij de samenwerkende partners bestaat de wens nader (wetenschappelijk) onderzoek te laten doen naar deze verschuivingen van leden naar voortzettingsvormen of nieuwe O(M)G's teneinde zicht te houden op de daadwerkelijke criminaliteit gepleegd door leden van dit soort bendes.

⁹ Dit betreft plaatselijke verordeningen/APV (4), afvalstoffenverordening (2), besluit personenvervoer (1), leerplichtwet (1), regeling toezicht luchtvaart (1), identificatieplicht Sr 447e (3), ontucht kind (1), benadeling schuldeisers faillissement Sr 343 (1), geluidsoverlast Sr 431 (1), overtreding openbaar gezag Sr 443 (1), overtreding toegangsverbod Sr 461 (1), wet milieubeheer (1), vuurwerkbesluit (1), wet vervoer gevaarlijke stoffen (1), visserijwet (1).

In 2020 zijn in de categorie strafbare feiten gepleegd door individuele leden 395 zaken in eerste aanleg afgedaan, waarvan in 206 gevallen met een sanctie. Een score van 52 procent. Ten opzichte van 2019 is het aantal zaken dat is afgedaan met ruim 159 afgenomen (554/395). Eenzelfde vergelijkbare daling is te zien bij het aantal zaken afgedaan met een sanctie (344/206). De opbouw van de sancties en waarom in bepaalde gevallen geen sanctie is opgelegd, is terug te zien in onderstaand overzicht:

Sanctie	206	52%
Strafoplegging en/of maatregel	154	
OM-strafbeschikking	38	
Voorwaardelijk sepot	10	
Schuldigverklaring zonder straf	4	
Geen sanctie	189	48%
Onvoorwaardelijk sepot	168	
Vrijspraak	13	
Overige afdoeningen	8	
TOTAAL	395	

sanctie	aantal	totaal	onvoorwaardelijk
Vrijheidsstraffen	75	29,1 jaar	25,3 jaar
Taakstraffen	48	3.095 uren	3.095 uren
Geldsom (boetes en transacties)	102	€ 49.265	€ 46.065
Ontneming	6	€ 226.362	€ 226.362

Van de sancties die zijn opgelegd betreffen het in 75 gevallen vrijheidsstraffen (totaal 29,1 jaar, waarvan 25,3 jaar onvoorwaardelijk), 48 taakstraffen (totaal 3095 uren) en 102 geldboetes of transacties (totaal € 49.265, waarvan € 46.065 onvoorwaardelijk). De daling bij met name de vrijheidsstraffen en taakstraffen laat zich logischerwijs verklaren door de forse afname van het aantal zaken afgedaan met een sanctie.

Bij de zaken waarin geen sanctie is opgelegd, is sprake van een relatief hoog aantal sepot. Er wordt dan niet overgegaan tot vervolging omdat daar in de meeste gevallen dan onvoldoende bewijs voor is. Eén van de voornaamste redenen hiervoor is het eerder genoemde kenmerk van de gesloten cultuur binnen de OMG's (zwijgplicht, angst om te verklaren, risico om uit de club gezet te worden, afscherming, et cetera). Dit is een complicerende factor bij het vergaren van het bewijs in een strafzaak.

Naast bovenstaande cijfers zijn in 2020 meer strafzaken tegen individuele leden afgedaan. Dat betreffen zaken die al vóór 2020 zijn ingezonden (en dus in de rapportage van 2019 zijn opgenomen als ingestroomde zaken, maar waarvan nog geen afdoening bekend was). Daarnaast is een deel van de zaken die eind 2019 zijn ingestroomd, nog in behandeling en niet afgedaan. Deze komen terug in de verantwoording over 2021.

2.3 Het verbieden van criminele clubs

2.3.1 Ontwikkelingen procedures civiele verboden

Het OM is in het algemeen terughoudend in het gebruik van zijn bevoegdheid om een verbod van rechtspersonen te vragen. Het recht van vereniging is een belangrijk grondrecht dat alleen in uiterste gevallen beperkt mag worden. Soms is een verbod echter noodzakelijk. Het bestaan van criminele verenigingen of verenigingen die als (vrijwel) enig doel hebben het plegen of ondersteunen van criminele activiteiten of activiteiten die strijdig zijn met de openbare orde, is onverenigbaar met de inrichting van de Nederlandse rechtstaat.

Het strafrecht biedt veelal afdoende middelen om een aanpak effectief te maken, maar bij dit soort verenigingen is enkel een strafrechtelijke interventie onvoldoende. Het tast het bestaansrecht van de vereniging in civielrechtelijke zin niet aan en de verenigingen kunnen dus voortbestaan en doorgaan met de maatschappelijk ongewenste activiteiten.

Ook de bestuurlijke aanpak tast het bestaansrecht van die verenigingen niet aan. Daarom is het noodzakelijk dat binnen de integrale aanpak ook de weg van het civiele recht is bewandeld, zodat de juridische bodem onder deze verenigingen wordt weggehaald.

Onderstaande illustratie geeft de huidige stand van zaken van alle civiele verbodsprocedures weer. De lange doorlooptijd van de civiele procedures blijkt ook hier uit. Vanaf het moment van het indienen van het verzoekschrift bij de rechtbank tot een onherroepelijk verbod duurt soms meer dan drie jaar.

In 2020 zijn er – naast de brotherhood Catervarius in 2017 – nog twee OMG's onherroepelijk verboden verklaard: Satudarah MC en Bandidos MC.

Over het verbod op Bandidos MC is in de rapportage van 2019 geschreven. Die uitspraak van de Hoge Raad dateert al van 13 april 2020. De Hoge Raad heeft op 13 november 2020 uitspraak gedaan in de verbodsprocedure tegen Satudarah MC en heeft het verbod en de ontbinding van deze motorbende in stand gelaten.

Verbod en ontbinding motorclub Satudarah Motorcycle blijft in stand

De uitspraak van het gerechtshof Den Haag van 18 juni 2019 met betrekking tot de verbodenverklaring en ontbinding van Satudarah MC (daaronder begrepen de chapters en de support clubs Saudarah en Supportcrew 999) blijft in stand. Dat heeft de Hoge Raad vandaag geoordeeld.

De zaak

Satudarah MC is een motorclub die in 1990 is opgericht. Satudarah kent lokale afdelingen, zogenoemde chapters. Naast de chapters zijn er ook drie zogenoemde support clubs: Saudarah, Supportcrew 999 en Yellow Snakes MC. Het Openbaar Ministerie (OM) heeft in een civiele procedure verzocht Satudarah verboden te verklaren en te ontbinden, omdat volgens het OM de werkzaamheid van Satudarah in strijd is met de openbare orde.

De rechtbank Den Haag heeft op 18 juni 2018 Satudarah, inclusief de support clubs Saudarah en Supportcrew 999, verboden verklaard en ontbonden. Yellow Snakes is een zelfstandige vereniging die volgens de rechtbank niet onder de verbodenverklaring en ontbinding van Satudarah valt. In hoger beroep heeft het gerechtshof op 18 juni 2019 de uitspraak van de rechtbank grotendeels in stand gelaten. Het gerechtshof heeft daarbij duidelijk gemaakt dat ook de chapters onder de uitgesproken verbodenverklaring en ontbinding vallen.

Cassatie(klachten)

Door zowel Satudarah (waaronder Saudarah en Supportcrew 999) en Yellow Snakes als door het OM worden in cassatie klachten gericht tegen de uitspraak van het gerechtshof.

Advies advocaat-generaal

De advocaat-generaal (AG) heeft op 12 juni jl. in zijn advies aan de Hoge Raad uiteengezet dat deze cassatieklachten in zijn visie moeten worden verworpen.

Oordeel Hoge Raad

De Hoge Raad oordeelt - in lijn met dit advies - dat de cassatieklachten niet slagen. De Hoge Raad heeft die klachten zonder inhoudelijke motivering afgedaan omdat deze ongegrond zijn en geen juridisch belangrijke nieuwe vragen oproepen.

Met de uitspraak van de Hoge Raad is het verbod en de ontbinding van motorclub Satudarah Motorcycle (daaronder begrepen de chapters en de support clubs Saudarah en Supportcrew 999) definitief.¹⁰

¹⁰ [Verbod en ontbinding motorclub Satudarah Motorcycle blijft in stand - Hoge raad](#)

No Surrender blijft verboden

Vandaag heeft het gerechtshof Arnhem-Leeuwarden uitspraak gedaan in het hoger beroep in de zaak waarin het Openbaar Ministerie (OM) heeft gevorderd dat No Surrender Motorcycle Club (No Surrender) wordt verboden. Die vordering is door het hof toegewezen, nadat de rechtbank dat ook al had gedaan.

Gewelddadige cultuur

No Surrender is een zeer gesloten organisatie met een militair karakter: 'broeders' die zich moeten houden aan strenge regels die draaien om loyaliteit, broederschap, respect en eer. Daarbij heerst er een traditie van intimidatie en geweld, die naar buiten toe wordt bewaakt door een strikte zwijgplicht (omerta). Het gewelddadige karakter en de uitstraling van onaantastbaarheid wakkert in de maatschappij angst aan. Dat geweld speelt ook binnen de club een grote rol, waardoor het heel moeilijk is om uit de groep te treden. De regels die gelden zijn streng: de zwijgplicht, "bad standing" (de straf bij vertrek uit de groep) en de zogenoemde jailhouse-procedure, waarbij de groep een broeder financieel ondersteunt bij een strafrechtelijke vervolging. De regels worden nageleefd door een combinatie van onderdrukking en gedwongen solidariteit. De structuur en cultuur van No Surrender vergemakkelijkt het plegen van geweldsmisdrijven en andere ernstige strafbare feiten.

Maatschappelijk ontwrichtende activiteiten

Het gewelddadige gedrag van de leden van No Surrender speelt zich niet alleen maar af in de verborgen wereld van de outlaw motorclubs, maar raakt de maatschappij recht in het gezicht. Voor het hof staat vast dat het bestuur van No Surrender daar doelbewust gelegenheid geeft tot dergelijke activiteiten die de maatschappij ontwrichten, vaak onder de vlag van de vereniging. Het is kennelijk de bedoeling van No Surrender om zichzelf en haar leden als wetteloze bandieten buiten de maatschappelijke orde te plaatsen en angst te kweken. Deze alles overheersende en leidende geweldscultuur maakt dat de ernstige criminele gedragingen van leden aan No Surrender kunnen worden toegerekend - ook al heeft het bestuur van No Surrender daaraan geen directe leiding of daarvoor gelegenheid gegeven. Dit is maatschappelijk zodanig beschadigend en ontwrichtend, dat het hof vindt dat No Surrender moet worden verboden.

Ook verbod chapters en brotherhood

Dit verbod geldt ook voor de chapters en brotherhoods, omdat de vrijheid die zij hebben om de gang van zaken op lokaal niveau zelf te regelen zeer beperkt is. Ze zijn ondergeschikt aan de invloed van het centrale gezag binnen No Surrender (de top-down-structuur). Daarom zijn de chapters en brotherhoods niet als afzonderlijke verenigingen aan te merken.

Geen verbod formele vereniging

De formele vereniging No Surrender Motor Club kan niet worden verboden, omdat het OM geen feiten of omstandigheden heeft aangevoerd die specifiek zien op activiteiten van deze vereniging, zodat ook niet kan worden beoordeeld of die vereniging strijdig zou zijn met de openbare orde.¹²

No Surrender MC is bij de Hoge Raad in cassatie gegaan naar aanleiding van deze uitspraak, waardoor deze voorlopig niet onherroepelijk is. Ook in deze procedure is de verwachting dat de Hoge Raad in de loop van 2021 uitspraak kan doen.

¹² [No Surrender blijft verboden \(rechtspraak.nl\)](https://rechtspraak.nl/no-surrender-blijft-verboden)

Rechtbank verbiedt motorclub Caloh Wagoh

Motorclub Caloh Wagoh wordt verboden en ontbonden als vereniging. Dit geldt ook voor alle lokale chapters. Dat heeft de rechtbank Midden-Nederland vandaag beslist. Het Openbaar Ministerie (OM) had in een civiele procedure om het verbod gevraagd omdat de activiteiten van Caloh Wagoh in strijd zouden zijn met de openbare orde. De rechtbank oordeelt dat dit inderdaad zo is. Die activiteiten vormen een ernstig gevaar voor de samenleving en kunnen die zelfs ontwrichten.

Criminele activiteiten

Het OM droeg tijdens de inhoudelijke behandeling van de zaak verschillende voorbeelden aan waaruit zou moeten blijken dat de activiteiten van Caloh Wagoh in strijd zijn met de openbare orde. Zo blijkt onder andere uit chats die aangetroffen zijn op de harde schijf van één van de bestuursleden dat hij door twee personen is gevraagd iemand te liquideren. Het bestuurslid gaf vervolgens drie andere leden van Caloh Wagoh de opdracht de liquidatie uit te voeren. Volgens het OM vervullen andere leden verschillende faciliterende rollen. Zo diende een loods van één van hen als bergplaats voor vluchtauto's en vuurwapens. Daarnaast zijn er voorbeelden van gewelddadige gebeurtenissen die volgens de rechtbank voortkomen uit de geweldscultuur van Caloh Wagoh. Hierbij plegen leden van de motorclub in full colours, en dus duidelijk herkenbaar als leden van Caloh Wagoh, ernstig geweld of dreigen daarmee. Meerdere Caloh Wagoh-leden staan op dit moment terecht in het Eris-onderzoek. Daarin worden de leden strafrechtelijk vervolgd en is ook sprake van een kroongetuige die belastend over hen verklaart. De rechter in de civiele zaak is vrij in de beoordeling van de feiten en omstandigheden die het OM heeft aangevoerd. Dat in de strafzaken tegen de Caloh Wagoh-leden nog geen uitspraak is gedaan, maakt dat niet anders. De rechtbank concludeert dat het beeld dat het OM in deze civiele procedure van Caloh Wagoh heeft geschetst voldoende aannemelijk is geworden.

Verbod en ontbinding

De vrijheid van vereniging is een grondrecht en het opleggen van een verbod zorgt voor een ernstige inbreuk hierop. Het mag dan ook alleen in het uiterste geval opgelegd worden. De rechtbank oordeelt dat dit in het geval van Caloh Wagoh aan de orde is. De motorclub vormt een ernstige aantasting van ons rechtstelsel en kan de samenleving ontwrichten. Het OM heeft toegelicht dat al langer strafrechtelijk en bestuursrechtelijk tegen Caloh Wagoh is opgetreden, maar dat dit onvoldoende is geweest om de criminele activiteiten van de motorclub te stoppen. De rechtbank oordeelt dat een verbod een noodzakelijke maatregel is. Het verbod geldt ook voor de lokale chapters omdat dit geen op zichzelf staande verenigingen zijn. Het OM had de rechtbank gevraagd om het verbod per direct in te laten gaan, maar dat verzoek wordt afgewezen. Caloh Wagoh krijgt eerst nog de kans om in hoger beroep te gaan. Pas als het verbod onherroepelijk is, zal de motorclub definitief worden verboden.¹³

Alle uitspraken zijn wederom zonder uitzondering glashelder over de structurele ontwrichtende werkzaamheid van de organisaties, het gevaar voor de openbare orde en de noodzaak van een verbod.

2.3.2 Handhaving en effect van de civielrechtelijke verboden

Onherroepelijk verbod

Tegen de voortzetting van een verboden organisatie kan pas strafrechtelijk worden opgetreden zodra er een onherroepelijke uitspraak is. Met ingang van 2020 is dat niet meer alleen het geval bij de in 2017 verboden brotherhood Catervarius, maar ook bij Bandidos MC en Satudarah MC.

In 2020 zijn dan ook de eerste stappen gezet om strafrechtelijk op te treden tegen OMG-leden die denken hun verboden club voort te kunnen zetten. Met name bij Bandidos-leden zijn, in gevallen waarbij de items werden gedragen of getoond en bij zoekingen in strafrechtelijke onderzoeken, uiterlijke kenmerken van de verboden club in beslag genomen. Ook zijn de eerste ervaringen opgedaan met het doen van onderzoek naar een verdenking van voortzetting van de werkzaamheid (de activiteiten) van de verboden organisatie. Dit is strafbaar gesteld in artikel 140 lid 2 van het Wetboek van Strafrecht. Nu de komende tijd deze zaken voor de rechter worden gebracht, is het de

¹³ [Rechtbank verbiedt motorclub Caloh Wagoh | Nieuws | Rechtspraak](#)

verwachting dat op grond van dit artikel in 2021 de eerste uitspraken over de vervolging worden gedaan.

Niet onherroepelijk verbod

Zolang een uitspraak tot verboden verklaring van een organisatie nog niet onherroepelijk is, is de voortzetting van de werkzaamheid van deze organisatie nog niet strafbaar op grond van artikel 140 lid 2 Wetboek van Strafrecht. Er kan wel op andere manieren handhavend worden opgetreden. Dit kan in het kader van het handhaven van de openbare orde op grond van de Gemeentewet of de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) van een gemeente.

In 2020 is dit ook diverse keren gedaan en is er overgegaan tot het verwijderen van uiterlijke kenmerken van een verboden club uit de openbare ruimte en/of zijn die uiterlijke kenmerken in beslag genomen. In een aantal van deze beslagzaken is vervolgens een klaagschrift ingediend bij de rechtbank. Vrijwel in al die gevallen heeft de rechtbank geoordeeld dat aan de formaliteiten voor de beslaglegging zelf was voldaan en dat op basis van de betreffende artikelen in de APV of de Gemeentewet het item met uiterlijke kenmerken in beginsel in beslag genomen mocht worden (en het beslag dus rechtmatig is). De inhoudelijke behandeling in deze procedures zal naar verwachting in 2021 plaatsvinden.

Begin 2021 is wederom een clubhuis van een (niet onherroepelijk) verboden organisatie gesloten op grond van het civiele verbod (Hells Angels MC Westport). Eerder heeft de bestuursrechter ten aanzien van vergelijkbare sluitingen geoordeeld, dat enkel het civiel verbod voldoende grondslag biedt voor een (potentiële) verstoring van de openbare orde en de sluiting van het pand waarin een clubhuis van een verboden organisatie zit derhalve rechtmatig is.

Hoofdstuk 4 en 5 gaan nog verder in op de bestuurlijke handhaving (van de civiele verboden) in 2020.

2.3.3 Initiatiefwetsvoorstel bestuursrechtelijk verbod

Bij een civielrechtelijke procedure duurt het jaren voordat er strafrechtelijk kan worden gehandhaafd. Een uitspraak moet daarvoor eerst onherroepelijk zijn.

De partners van de integrale aanpak hebben daarom al langere tijd de wens tot het invoeren van de mogelijkheid van een bestuurlijk verbod. Een bestuursrechtelijke procedure vraagt om dezelfde gedegen dossieropbouw, maar heeft als voordeel dat sprake is van onmiddellijke rechtskracht. Zodra een bestuurlijk verbod wordt uitgesproken, kan er gehandhaafd worden.

Het initiatiefwetsvoorstel van (voormalig) Tweede Kamerleden Kuiken, Van Toorenburg, Van Wijngaarden, Van der Graaf en Van der Staij (Wet bestuurlijk verbod ondermijnende organisaties) wordt door het LSO dan ook van harte toegejuicht.

Op 23 juni 2020 vond de plenaire behandeling in de Tweede Kamer plaats. Het wetsvoorstel werd, inclusief enkele amendementen, aangenomen. Vervolgens is schriftelijke voorbereiding voor behandeling in de Eerste Kamer gestart.

In juni 2021 vindt (gezamenlijk met het wetsvoorstel Verruiming mogelijkheden tot het verbieden van rechtspersonen¹⁴) de plenaire behandeling in de Eerste Kamer plaats.

Het LSO benadrukt nogmaals dat de mogelijkheid tot een bestuursrechtelijk verbod zeer gewenst is. Een dergelijk verbod wordt niet zomaar ingezet omdat het een belangrijk grondrecht (het recht op vereniging) raakt en bij de opbouw van het dossier is zorgvuldigheid daarom van groot belang. Door de onmiddellijke rechtskracht zorgt dit verbod voor de nodige snelheid die noodzakelijk is voor een effectieve aanpak van OMG's.

¹⁴ Dit wetsvoorstel betreft een wijziging van artikel 2.20 van het Burgerlijk Wetboek. De mogelijkheid om te komen tot een verbod op radicale organisaties die tot doel hebben om de democratische rechtsstaat omver te werpen of af te schaffen wordt aangepast. Het wetsvoorstel verlicht de bewijslast om organisaties te laten verbieden en beoogt te verduidelijken wat in Nederland in strijd is met de openbare orde. Leidinggevend van een verboden organisatie kunnen een bestuursverbod krijgen. Door middel van een rechterlijk bevel kunnen activiteiten worden aangewezen die gedurende de procedure moeten stoppen. Tot slot wordt de strafmaat voor het voortzetten van een verboden organisatie verdubbeld naar maximaal twee jaar gevangenisstraf.

3 Integraal afpakken

Misdaad mag ook voor leden van OMG's financieel niet lonen. Daarom zijn bestrijding van witwassen, het afpakken van crimineel verkregen inkomen en/of vermogen en een persoonsgerichte aanpak waar fiscale/financiële gelegenheden aan de orde zijn, belangrijke onderdelen van de integrale aanpak.

Wanneer zichtbaar en met persaadacht (dure) spullen in beslag worden genomen, heeft dat direct een signaalwerking doordat het publiek ziet dat de overheid niet stil zit.

3.1 Fiscaalrechtelijke maatregelen

De Belastingdienst verantwoordt in het kader van het samenwerkingsverband RIEC-LIEC de resultaten van zijn bijdrage aan de integrale samenwerking op basis van de geïnde en/of verrekenende bedragen en de aanslagen waar geheel of gedeeltelijk beslag voor is gelegd. Het beslag dient tot extra zekerheid en kan gezien worden als potentieel inbare bedragen. Op deze wijze wordt een zo zuiver mogelijk beeld gegeven van de resultaten.

In 2020 inde en/of verrekenende de Belastingdienst voor een bedrag van € 83.000 (2019: € 43.000) bij OMG's en OMG-leden. Ook legde de Belastingdienst (geheel of gedeeltelijk) beslag voor een totaalbedrag van € 1.821.000 (2019: € 2.097.000) aan opgelegde aanslagen. De trend (hoge bedragen aan geïnde en/of verrekenende aanslagen) die in 2018 is ingezet, houdt aan.

Begin 2020 stelde de politie een één jaar oude auto van een Nederlands OMG-lid (woonachtig in België) veilig. Het OMG-lid had nog een openstaande schuld bij de Belastingdienst van € 6.932. De auto werd door de Belastingdienst in beslag genomen, afgevoerd naar Domeinen¹⁵ en verkocht ter voldoening van de belastingschuld.

De Belastingdienst heeft naast de projectmatige aanpak van de OMG's, ook aandacht voor de OMG's binnen andere administratiefrechtelijke onderzoeken, zoals bij onderzoeken naar georganiseerde hennepcultuur.

De doelgroep kent voor de Belastingdienst specifieke kenmerken die maken dat het lastig blijft om zicht te krijgen op de financiële wereld van OMG's en OMG-leden. Onderstaande opsomming heeft betrekking op zuiver fiscale gegevens.

- Relatief veel leden ontvangen een uitkering of hebben geen fiscaal verantwoorde bron van inkomen. Een enkeling heeft een eigen onderneming;
- Slechts weinigen hebben een belastingschuld;
- Inkomsten uit criminele activiteiten zijn lastig aantoonbaar en te kwantificeren, mede omdat de Belastingdienst vanuit zijn eigen bevoegdheden geen zicht heeft op de aard en omvang van de criminele activiteiten;
- De verhaalsmogelijkheden bij leden zijn over het algemeen gering, onder andere omdat er geen vermogensbestanddelen te relateren zijn aan het betreffende subject. De Belastingdienst is sterk afhankelijk van de informatie van de samenwerkende partners. Informatie van de politie helpt om zicht te krijgen op een bron van inkomen of op de verhaalsmogelijkheden. Het is van groot belang om de integrale aanpak voort te zetten en deze mogelijkheden te blijven benutten.

In verschillende regio's ontwikkelden de samenwerkende overheidspartners in RIEC-verband een persoonsgerichte aanpak (PGA). Door clusters OMG-leden te selecteren en deze te scannen op specifieke aanknopingspunten voor een integrale aanpak, wordt getracht om voor alle OMG-leden passende interventies uit te voeren. Zo wordt met effectieve, efficiënte en persoonsgerichte interventies het OMG-lidmaatschap (indirect) ontmoedigd. De interventies zijn gebaseerd op reeds beschikbare informatie. Het RIEC organiseert dit proces door informatie op te vragen, te koppelen, te analyseren en indicaties tot interveniëren uit te brengen. Daarnaast bewaakt het RIEC het proces door de partners te betrekken en van terugkoppeling te voorzien. De informatie wordt verwoord in een interventie-advies dat de mogelijke maatregelen per OMG-lid uiteenzet. De interventies zijn het

¹⁵ Domeinen Roerende Zaken (DRZ), een directie van het ministerie van Financiën. DRZ is de wettelijke bewaarder van in beslag genomen goederen. Zij zorgen voor het bewaren, vernietigen, teruggeven of verkopen van de goederen.

resultaat van het PGA-traject en komen voort uit informatie aangeleverd door de convenantpartners en vallen onder het handhavingssknelpunt OMG.

Ook in 2020 is op deze manier gewerkt. De rol van de Belastingdienst hierbij (en de verdere aanpak), is onder andere het verstrekken van de beschikbare informatie, het uitdoen van vragenbrieven in het kader van de inkomstenbelasting, het doen van waarnemingen ter plaatse (WTP's) en het instellen van een bedrijfsbezoek of een boekenonderzoek.

Bij een belastingschuld heeft ook de invordering een belangrijke rol. Ontwikkelingen rond het civiele verbod beïnvloeden soms lopende onderzoeken. In die gevallen wordt vaak voorrang gegeven aan het opstarten van een invorderingstraject bij betrokken belastingschuldigen.

Een prominent lid van een OMG, enig aandeelhouder van een besloten vennootschap, emigreert in 2019 naar het buitenland. Ten tijde van het verblijf in Nederland, heeft de persoon geen zichtbaar inkomen en een belastingschuld opgebouwd.

De persoon wordt echter regelmatig in Nederland gesignaleerd in dure auto's. Deze staan op naam van de besloten vennootschap. Hetzelfde geldt voor een forse belastingschuld.

Door de signalen van de samenwerkende overheidspartners en het feit dat de Belastingdienst nadrukkelijk de aandacht op hem vestigde, heeft de persoon zich weer in Nederland gevestigd. De invordering van de openstaande belastingschulden is toen weer opgestart. Er is beslag gelegd op diverse voertuigen en de betreffende persoon is inmiddels weer binnenlands belastingplichtig. Tevens zijn, na een financieel onderzoek van de politie, bij één van de zakelijke partners van het betreffende OMG-lid twee voertuigen in beslag genomen. Ook deze stonden op naam van het OMG-lid. De politie en Belastingdienst hebben hierover nauw contact. De Belastingdienst kan het beslag eventueel overnemen ter voldoening van de belastingschuld.

In 2019 startte de directie Datafundament & Analyse van de Belastingdienst met een analyse op de fiscale/financiële informatie. De verwachting was dat de uitkomsten van deze analyse in 2020 werden opgeleverd, maar deze volgen later.

3.2 Administratieplicht

In het kader van de integrale strategie OMG's is op initiatief van de Belastingdienst een verkenning uitgevoerd naar de mogelijkheid om verenigingen en stichtingen gelieerd aan OMG's, administratieplichtig te stellen.

Dit zou de mogelijkheid bieden om OMG's te verplichten inzicht te geven in hun administratie (waaronder contributiegelden en ledenlijsten). Op deze manier krijgt de integrale aanpak een extra dimensie.

De Belastingdienst heeft onderzocht of OMG's in het algemeen administratieplichtig gesteld kunnen worden.

Hierbij moet onderscheid worden gemaakt tussen OMG's die wel aangemerkt kunnen worden als een formele vereniging en OMG's die niet aangemerkt kunnen worden als een formele vereniging.

In het eerste geval is er altijd sprake van administratieplicht in de zin van artikel 52 van de Algemene wet inzake rijksbelastingen (hierna: AWR). Is er geen sprake van een formele vereniging, dan moet de OMG voldoen aan verschillende kenmerken om als administratieplichtige aan te kunnen merken.

In een pilot (zie voorgaande rapportages) hebben de Belastingdienst, de FIOD en het OM onderzoek gedaan naar de vraag wat de mogelijkheden zijn als een OMG niet aan zijn verplichtingen als administratieplichtige voldoet. Hierbij gaat het in de regel om het niet verstrekken van informatie die van belang kan zijn voor de belastingheffing van derden. Er is met name gekeken naar de mogelijkheid om vervolging in te stellen voor het (opzettelijk) niet voldoen aan de verplichtingen genoemd in artikel 68 en 69 AWR en naar het effect van deze interventie in relatie tot de kosten die hiermee gemoeid zijn.

Geconcludeerd is dat de opbrengst niet in verhouding staat tot het aantal uren dat de partners hebben geïnvesteerd. Het LSO vindt het wel van groot belang dat de administratieplicht beschikbaar is om in te zetten als onderdeel van strafrechtelijk- en/of administratief onderzoek.

3.3 Uitkeringsfraude

Verschillende instanties binnen het RIEC/LIEC-samenwerkingsverband verlenen een uitkering in het kader van sociale zekerheid. Deze uitkeringen zijn vaak gelieerd aan de inkomsten en het vermogen van de uitkeringsgerechtigde. Iemand die een uitkering ontvangt is zelf verantwoordelijk voor het aanleveren van de juiste informatie.

De instanties doen zorgvuldig onderzoek bij vermoedens van uitkeringsfraude. In 2020 was er in zeven gevallen van een dergelijk onderzoek sprake van een link met OMG's. Bijvoorbeeld het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen (UWV) had vier aan OMG's gelieerde fraudeonderzoeken lopen. Een voorbeeld is een herkeuring van een OMG-lid. Hij ontving een Wajong-uitkering, maar bleek ook inkomsten uit criminele activiteiten te hebben.

In 2020 heeft de overheid de Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) ingesteld. De regeling wordt uitgevoerd door gemeenten en is bedoeld om ondernemers te ondersteunen tijdens de coronacrisis. Criminelen maken misbruik van deze regeling. Hierover is door RIEC/LIEC een infographic opgesteld en onder gemeenten verspreid.¹⁶

In een witwasonderzoek gelieerd aan OMG's is misbruik van de Tozo aan het licht gekomen. Het misbruik wordt door de gemeente verder onderzocht. Daarbij worden ook inkomsten uit verhuur en werkzaamheden meegenomen. De verwachting is dat de Tozo wordt afgewezen en het al ontvangen bedrag wordt teruggevorderd.

¹⁶ [Factsheet Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers \(Tozo\) en ondermijning | Publicatie | RIEC-LIEC Informatie- en Expertisecentrum](#)

4 Integere publieke ruimte

Symboliek, structuur, hiërarchie en locaties zijn bepalend voor het imago en de identiteit van OMG's. Daarmee wekken zij in de publieke ruimte de indruk van onaantastbaarheid. Door gerichte inzet van de samenwerkende overheidspartners wordt dit ondermijnende karakter ingeperkt.

In hoofdstuk 1 is stilgestaan bij het feit dat OMG's minder aanwezig zijn in het publieke domein. De openbare orde problematiek gelieerd aan deze bendes is afgenomen en daarmee is het gevoel van urgentie om bestuurlijk op te treden ook verminderd.

Bovendien stond 2020 in het teken van het coronavirus. De horeca was gesloten, evenementen konden geen doorgang vinden en de maatregelen maakten het nagenoeg niet mogelijk met grote groepen samen te komen. Dit is eveneens van invloed op de cijfers over het bestuurlijk optreden.

4.1 Handhaven op clublocaties

Nog altijd blijft de aanpak op clublocaties hard nodig. De burgemeesters beschikken over bevoegdheden om clublocaties te sluiten of andere handhavinginstrumenten in te zetten. Dat verloopt over het algemeen succesvol; al blijft het optreden naar aanleiding van de civiele verboden een aandachtspunt.

Vaste clublocaties

Begin 2020 waren 46 clublocaties bekend bij de partners van de integrale aanpak. De samenwerkende overheidspartners merken op dat er meer clublocaties moeten zijn. Van een aantal afdelingen is bekend dat zij actief zijn, maar een locatie voor reguliere samenkomst is (nog) niet in beeld. Zeker nadat een civiel verbod is uitgesproken, gaan de bendes ondergronds. Dit laat het belang van een goede informatiepositie zien.

Gedurende het jaar zijn zeven clublocaties gesloten. Locaties van clubs die landelijk in beeld zijn en óók locaties van lokale of regionale supportclubs en brotherhoods die gelieerd zijn aan de landelijk bekende OMG's. Er zijn eveneens zeven clublocaties geweerd. In veel gevallen hangt dit samen met de gesloten clublocaties. Door de sluiting gaan de bendes op zoek naar alternatieven. Samenwerkende overheidspartners zijn hier scherp op wat hervestiging voorkomt.

Eind 2020 waren 45 clublocaties bekend. Het aantal gesloten en geweerde clublocaties staat de OMG's niet in de weg om nieuwe clublocaties te vestigen.

Sluitingen op basis van civiele verboden

In de rapportage van 2019 werden de sluitingen van de clubhuizen in Heiloo (Hells Angels MC) en Hoorn (Satudarah MC) al genoemd als succesvolle acties op grond van de civiele verboden van die clubs. Ondanks die voorbeelden, waren er eind 2020 nog altijd een paar clublocaties van civiel verboden OMG's bekend. In een aantal gevallen lopen wel bestuurlijke trajecten om tot sluiting over te gaan. De samenwerkende overheidspartners bekijken in 2021 hoe hier nieuwe scherpste op te realiseren zodat sluiting daadwerkelijk tot stand komt.

Wisselende clublocaties

OMG's maken voor bijeenkomsten ook steeds meer gebruik van wisselende locaties. Door de handhaving op vaste locaties gaan de OMG's op zoek naar alternatieven. Naast woonhuizen zijn vooral bedrijfspanden en vergunde horeca (in 2020 in de periode dat zij geopend waren) in trek. De reacties van gemeenten zijn in deze gevallen vaak snel en alert.

Er zijn in 2020 nagenoeg geen horecaverGUNningen (gelieerd aan OMG's) aangevraagd. Dit hangt ongetwijfeld samen met de sluiting van de horeca als gevolg van de coronamaatregelen. In het geval waar wel een aanvraag werd gedaan, is een Bibob-onderzoek ingezet. Dat leidde tot een negatief advies voor vergunningverlening, omdat de aanvragers al eerder betrokken waren bij het faciliteren van een locatie van samenkomst van een OMG.

Stopgesprekken blijken nog altijd een effectief middel. Een stopgesprek is een gesprek tussen de burgemeester, de plaatselijke teamchef van de politie en een afvaardiging van de OMG die een clublocatie wil vestigen in de gemeente. Tijdens het gesprek wordt de betreffende OMG kenbaar

gemaakt niet welkom te zijn en wordt aangegeven dat de gemeente vestiging op alle mogelijke manieren gaat proberen te voorkomen.

De partners van de integrale aanpak voeren ook vooral stopgesprekken met horecaondernemers en verhuurders en/of eigenaren van bedrijfspanden. In hun panden of horecagelegenheden worden met regelmaat OMG-leden in groepsverband gesignaleerd of zij zijn voornemens dit te faciliteren. Tijdens het stopgesprek maken de partners de ondernemers, verhuurders en eigenaren bewust van de (mogelijke) gevolgen van het toelaten van OMG's. Waar nodig bieden de samenwerkende overheidspartners ondersteuning aan.

In 2020 zijn in totaal 20 stopgesprekken gevoerd die verband houden met een (mogelijke) clublocatie. In veel gevallen leidde dit tot het tegengaan van vestiging.

Als gevolg van de sluiting van de horeca in 2020 hebben veel horecaondernemers te maken met financiële problemen. Voor criminelen kan het daarom nu aantrekkelijk zijn om in de horeca te investeren. Dat geldt mogelijk ook voor OMG's. Het kan voor een horecaondernemer aantrekkelijk lijken om met OMG's in zee te gaan, omdat dit voor een gegarandeerde omzet lijkt te zorgen.

Om horecaondernemers en gemeenten hier bewust van te maken, is door de RIEC's en het LIEC een aantal infographics opgesteld en verspreid. De criminele motorbendes worden hierin expliciet als mogelijke 'criminele weldoeners' genoemd.¹⁷

Er zijn ook andere bestuurlijke instrumenten ingezet om (vestiging van) clublocaties tegen te gaan. In 2020 gaat het om tien verschillende handhavingsacties; geregeld betreft het ook een combinatie van instrumenten. Een voorbeeld is een clublocatie waar door politie en gemeente controles zijn uitgevoerd, een stopgesprek heeft plaatsgevonden met de eigenaar en vervolgens nog een last onder dwangsom is opgelegd. Pas na al deze acties is de OMG vertrokken. Dit laat zien dat de aanpak om een lange adem vraagt.

4.2 Handhaven op evenementen en ride outs

OMG's manifesteren zich graag door het organiseren van evenementen en ride outs in de openbare ruimte. Ze benadrukken daarbij het 'outlaw' zijn en willen de indruk van onaantastbaarheid wekken door machtsvertoon, het laten zien van de eigen symbolen en het overtreden van verkeersregels. Streng handhaving van de regels bij deze evenementen en ride outs is daarom van groot belang.

Omdat de coronamaatregelen het niet mogelijk maakten in 2020 evenementen te organiseren, vonden relatief weinig OMG-gerelateerde evenementen plaats. Er zijn hierdoor geen vergunningen geweigerd of ingetrokken.

In één geval is een vergunning onder voorwaarden verleend. Het betrof een Harleydag. Uiteindelijk heeft de organisator besloten om het evenement niet door te laten gaan, omdat hij niet verwachtte de voorwaarden te kunnen handhaven (het niet dragen van colors).

Daarnaast is al in 2019 een aanvraag gedaan voor een (OMG-gerelateerd) evenement in 2020. In eerste instantie was hier ook onder voorwaarden een vergunning voor afgegeven. Uiteindelijk is in overleg met de organisator besloten om het evenement geen doorgang te laten vinden; vooral omdat dit niet passend was met de geldende coronamaatregelen.

In 2020 is een aantal ride outs doorgestaan. In het geval dat deze bij de samenwerkende overheidspartners vooraf bekend waren, zijn voorwaarden gesteld. Dat was het geval bij een uitvaart van een lid van de Hells Angels MC. De uitvaartstoet ging door meerdere gemeenten waarbij de betrokken burgemeesters dezelfde voorwaarden hebben gesteld. Het werd de deelnemers aan de uitvaartstoet verboden om in colors te rijden, omdat de club op dat moment (nog niet onherroepelijk) civiel verboden was verklaard. Door middel van een noodbevel werd dit de deelnemers duidelijk gemaakt.

Uiteindelijk is één lid aangehouden en zijn de colors in beslag genomen. Dit heeft geleid tot een klacht tegen de gemeente Amsterdam. Daarnaast heeft de betrokkene middels een klaagschrift geprobeerd zijn colors terug te krijgen. Dit beklag is ongegrond verklaard.

¹⁷ [Communicatietoolkit: Stop criminele 'weldoeners' in de horeca | Corona | RIEC-LIEC Informatie- en Expertisecentrum](#)

Massale inzet politie bij uitvaart Hells Angels

De politie is massaal aanwezig bij een uitvaart waar honderd Hells Angels bij aanwezig zijn. Zij verzamelden zich zaterdagmorgen op bedrijventerrein 's-Gravelandsepolder in Schiedam.

De leden reden vanuit Schiedam naar de Zuiderbegraafplaats in Rotterdam voor de uitvaart van een clublid. De politie controleert of de leden van de motorclub herkenbaar zijn als Hells Angel. Dat mag niet, omdat de motorclub officieel is verboden. Daar heeft de club beroep tegen aangetekend.

De mobiele eenheid is ook aanwezig in de 's-Gravelandsepolder, voor als het uit de hand loopt. In verband met de situatie staat er politie bij de afrit van de A13 naar bedrijventerrein Noordwest en bij de afrit Schiedam van de A20.

De politie wil niets kwijt over de beveiligingsmaatregelen rond de Zuiderbegraafplaats.

(...)¹⁸

OMG's lijken de communicatie over ride outs (waaronder de startlocatie en de route) meer af te schermen. Een aantal ride outs was daardoor voorafgaand niet bekend bij de samenwerkende overheidspartners. Dit heeft ertoe geleid dat deze ride outs zijn doorgegaan en dat leden van bijvoorbeeld de Hells Angels MC wel in groepsverband en in colors hebben rondgereden. In die gevallen is ook niet opgetreden omdat gemeenten en politie er door zijn overvallen. Op korte termijn voldoende mankracht organiseren voor de handhaving is dan niet te realiseren. Weer blijkt de noodzaak van een goede informatiepositie.

Ook in het kader van evenementen en ride outs zijn stopgesprekken gevoerd. In alle gevallen zijn dit gesprekken met horecaondernemers geweest vanwege hun voornemen om een feest van een OMG te faciliteren. In één geval heeft een horecaondernemer zelf contact gezocht met de samenwerkende overheidspartners, met de vraag om advies over een OMG-gerelateerd feest. Door de tien gevoerde stopgesprekken in 2020 zijn deze feesten voorkomen.

4.3 Overige bestuurlijke acties

Behalve de handhaving op clublocaties, evenementen en ride outs ondernemen burgemeesters ook andere bestuurlijke acties gerelateerd aan OMG's.

In 2020 zijn vijf noodbevelen opgesteld gelieerd aan OMG's. De noodbevelen zijn door burgemeesters opgesteld om, de openbare orde en veiligheid binnen de eigen gemeentegrenzen te handhaven. In 2020 hadden alle noodbevelen een verband met de ride outs van OMG's (zie paragraaf 4.2).

In twee gevallen is door een burgemeester een gebiedsverbod opgelegd aan een OMG-lid. In het eerste geval betrof het een conflict in de persoonlijke levenssfeer (stalking). Het tweede gebiedsverbod had te maken met de bedreiging van een lid van een andere criminele motorbende.

Gemeenten hebben nog verschillende andere bestuurlijke maatregelen ingezet; in 2020 kwam dat elf keer voor. Het ging hierbij om integrale controles, bijvoorbeeld bij (bedrijven van) OMG-leden, waar onregelmatigheden zijn geconstateerd. Er werden ook stopgesprekken gevoerd die geen verband houden met clublocaties of evenementen, maar met onder andere bedreiging via sociale media. Ook is, bij dreiging van de openbare orde, een aantal keer cameratoezicht ingezet.

4.4 Particuliere beveiligingsorganisaties

OMG-leden die werkzaam zijn bij particuliere beveiligingsorganisaties kunnen blijvend rekenen op aandacht van de partners van de integrale aanpak. De werkzaamheden van deze beveiligingsorganisaties passen niet bij het verblijven in criminele (sub)structuren omdat deze de rechten van burgers kunnen raken zoals het doorzoeken van tassen of de beveiliging van horecagelegenheden.

In 2020 waren 27 OMG-leden in het bezit van een vergunning. Dit is een kleine afname ten opzichte van de 30 leden in 2018 en 29 leden in 2019. Het lidmaatschap van een OMG wordt meegenomen

¹⁸ [Massale inzet politie bij uitvaart Hell's Angels - Rijnmond](#)

bij de beoordeling van deze vergunningsaanvragen. Bij ieder geval wordt individueel bekeken of de situatie aanleiding geeft om een vergunning te weigeren.

De Afdeling bestuursrechtspraak van de Raad van State heeft in 2020 uitspraak gedaan in een bezwaarprocedure van een OMG-lid waarvan de beveiligingspas was ingenomen. De Raad van State achtte voldoende aangetoond dat de betrokkene verkeerde in criminele kringen. De vergunning van de betrokkene is daarna definitief ingenomen. Een clublid van de betrokkene was de leidinggevende van het beveiligingsbedrijf. Van hem is de individuele beveiligingspas én de vergunning voor het beveiligingsbedrijf ingetrokken.

In 2020 heeft Dienst Justis geen vergunningen ingetrokken waarbij het OMG-lidmaatschap een rol heeft gespeeld. Dit houdt in dat er geen intrekkingen dan wel weigeringen op deze grond voor de aktes van opsporingsbevoegdheid voor boa's (buitengewoonopsporingsambtenaar) hebben plaatsgevonden. Ook voor vergunningen in het kader van de Wpbr (Wet particuliere beveiligingsorganisaties en recherchebureaus) geldt dat in 2020 geen intrekkingen en/of weigeringen van toestemming en/of vergunning hebben plaatsgevonden op deze grond.

5 Weerbare overheid

Het lokaal bestuur speelt een belangrijke rol in de integrale aanpak van OMG's. Burgemeesters beschikken over een breed scala aan interventiemogelijkheden op het gebied van openbare orde en veiligheid. De RIEC's en het LIEC ondersteunen het lokaal bestuur in het bestuurlijk optreden tegen OMG's en de samenwerkende overheidspartners om de aanpak integraal vorm te geven en op te pakken.

De huidige privacywetgeving verhindert het delen van informatie over OMG-leden in overheidsdienst. Deze informatie kan niet worden gedeeld tussen politie, Belastingdienst en de organisatie waar het OMG-lid in dienst is. De samenwerkende overheidspartners uit de integrale aanpak bekijken op welke manier wel kan worden voorkomen dat OMG-leden in dienst zijn van overheidsorganisaties. De combinatie van het OMG-lidmaatschap en het acteren of bevinden in een criminele omgeving blijft volgens het LSO zeer onwenselijk.

5.1 Ondersteuning lokaal bestuur

Ten behoeve van de bestuurlijke aanpak van OMG's ondersteunen de tien RIEC's het lokaal bestuur. Deze ondersteuning krijgt op verschillende manieren vorm. De precieze invulling van deze ondersteuning is afhankelijk van de lokale en regionale situatie. De RIEC's leveren zoveel als mogelijk maatwerk. Daarbij wordt wel gebruik gemaakt van een aantal standaardproducten om eenheid in de aanpak te houden. Voorbeelden zijn factsheets, handreikingen en fenomeenanalyses en voorbeelden van *good practices* (bijvoorbeeld met betrekking tot het sluiten van een clublocatie van een verboden organisatie of het aanpassen van de APV).

Normaliter wordt ook een aantal regionale voorlichtings- en trainingsbijeenkomsten georganiseerd, door het coronavirus is een aanzienlijk deel hiervan in 2020 niet doorgegaan. Om dezelfde reden heeft ook de landelijke burgemeestersbijeenkomst in 2020 geen doorgang kunnen vinden. Namens het LSO is afgelopen jaar twee keer een handreiking naar de burgemeesters verstuurd over de handhaving van de civiele verboden.¹⁹

Het LSO acht het van groot belang dat gemeenten de Algemene Plaatselijke Verordening (APV) aanpassen. Door de aanpassing is het tonen van uiterlijke kenmerken van verboden organisaties – ook in geval van een nog niet onherroepelijk verbod – verboden. Hierdoor wordt het voor de politie mogelijk hier ook tegen op te treden en verdwijnen de verboden organisaties daadwerkelijk uit het straatbeeld. De Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG) heeft inmiddels een dergelijk artikel in de model-APV opgenomen.²⁰ Het LSO verwacht dat dit gemeenten helpt om de aanpassing door te voeren.

Inmiddels hebben zo'n tachtig gemeenten de APV gewijzigd. Waar dit nog niet is gebeurd, trekken gemeenten gezamenlijk op om te zorgen voor eenduidigheid in de geldende regelgeving. Bovendien zijn de ambtelijke werkgroepen vaak integraal samengesteld, zodat de voorstellen voor alle partners werkbaar zijn.

De OMG's worden minder gezien in het publieke domein. Dit uit zich ook in een afname van direct aan OMG gerelateerde openbare orde problematiek. Het gevoel van urgentie om bestuurlijk op te treden is daardoor verminderd.

Vanuit de RIEC's wordt ook aangegeven dat de vraag naar ondersteuning is afgenomen en dat zij merken dat de focus van veel gemeenten afgelopen jaar lag op de coronamaatregelen. Bovendien is, als gevolg van de coronacrisis, een aantal casussen *on hold* gezet. Bijvoorbeeld omdat de horeca gesloten was.

5.2 Ondersteuning integrale aanpak

Behalve de ondersteuning van het lokaal bestuur maakt de RIEC/LIEC samenwerking het mogelijk om een integrale aanpak vorm te geven. Het convenant faciliteert het uitwisselen van informatie tussen de samenwerkende overheidspartners voor wat betreft de casusaanpak.

¹⁹ De handreiking is ook verspreid binnen de politie en het OM zodat bij alle partners van de lokale driehoek dezelfde handhavingsslijn bekend is.

²⁰ [Wijziging Model-APV \(Outlaw Motorcycle Gangs\) | VNG](#)

Ten behoeve van de informatie-uitwisseling en de integrale aanpak faciliteren de RIEC's zogenoemde casus overleggen. In veel gevallen betreft het overleggen waar enkel casussen binnen de OMG-problematiek ter sprake komen. Het doel van deze overleggen is om met elkaar tot een aanpak te komen die het meest effectief is. Dit kan leiden tot een bestuurlijke, strafrechtelijke of fiscale aanpak of een combinatie hiervan. Afhankelijk van de behoefte en de problematiek wordt bepaald in hoeverre het overleg gemeente-overstijgend te organiseren.

5.3 Bedreiging en intimidatie

De overheid tolereert geen intimidatie en/of bedreiging en treedt streng op waar dit aan de orde is. Het LSO vindt het van belang dat van bedreiging en intimidatie altijd aangifte wordt gedaan. Alleen dan kunnen passende maatregelen worden genomen en ontstaat een beter zicht op deze problematiek.

Het is niet mogelijk om exacte cijfers van OMG gerelateerde intimidatie en/of bedreiging te geven omdat niet altijd aangifte wordt gedaan. Dit maakt het lastig om de precieze omvang van het probleem in te schatten. Vermoedelijk is de omvang van het probleem groter dan bekend.

Verschillende vormen van bedreiging en intimidatie door OMG's komen naar voren. Ook in 2020 is sprake geweest van verschillende vormen van bedreiging en intimidatie door OMG's. Dat blijkt onder andere uit de 2Doc documentaire Doelwit²¹ waarin een oud-wethouder vertelt over een situatie waarin hij werd verzocht een rol te spelen bij het vinden van een nieuw clubhuis. Omdat dit voor de club onvoldoende opleverde, ontving hij een intimiderend bericht op zijn woonadres.

In andere gevallen gaat het om intimidatie van verschillende overheidsfunctionarissen. Vanwege de vertrouwelijkheid is het niet mogelijk in deze rapportage precieze details op te nemen.

²¹ Uitgezonden februari 2021.

6 Internationale aanpak

De OMG-problematiek is grensoverschrijdend. Er is sprake van expansie naar het buitenland; activiteiten van Nederlandse OMG's zijn elders in Europa, of wereldwijd zichtbaar. Een internationale aanpak is daarom van groot belang.

6.1 Benelux-samenwerking

Het Euregionaal Informatie en Expertise Centrum (EURIEC) ondersteunt en adviseert bij de bestuurlijke aanpak van grensoverschrijdende ondermijnende criminaliteit tussen België, Nederland en Noordrijn-Westfalen. Het gaat om ondersteuning bij concrete casuïstiek, maar ook om het vergroten van het bewustzijn van ondermijnende criminaliteit en de rol die de bestuurlijke aanpak hierin kan spelen.

Het EURIEC bouwt voortdurend aan een internationaal netwerk van professionals. Het doel is dat de experts uit de verschillende landen elkaar hierdoor sneller weten te vinden.

Op basis van ervaringen uit casuïstiek worden door het EURIEC praktische handreikingen opgesteld. Zo wordt kennis over en expertise van grensoverschrijdende informatie-uitwisseling opgebouwd en gedeeld.

Tot en met eind 2020 pakte EURIEC in totaal 89 grensoverschrijdende casussen op. Een deel van deze casussen was ook gelieerd aan Nederlandse OMG's.

6.2 Kennisdeling

In 2020 zijn vanwege de coronapandemie veel internationale congressen en bijeenkomsten niet doorgegaan. Tijdens een internationaal congres bij Europol (maart 2020) hebben de Nederlandse partners kennis gedeeld over de aanpak en is kennis opgedaan over de aanpak in andere Europese landen en Australië.

Al meerdere jaren is er vanuit het buitenland belangstelling voor de Nederlandse OMG-aanpak. In de vorige voortgangsrapportage is stilgestaan bij de kennis over de civiele verboden. In 2019 en 2020 is bijvoorbeeld met de Duitse collega's opgetrokken. Zij hebben onder andere het Nederlandse dossier over de Bandidos MC ingezien en de 'Bandidos bijbel' (hierin zijn de clubregels opgenomen) ontvangen. Dit heeft er mede tot geleid dat onlangs de Bandidos MC ook in Noordrijn-Westfalen verboden zijn verklaard.²²

Europol heeft in april 2021 het Serious and Organised Crime Threat Assessment (SOCTA) gepubliceerd. De OMG's worden hierin meerdere keren genoemd: als voorbeeld van een crimineel netwerk of een sterk hiërarchisch netwerk. De activiteiten waar OMG's zich mee bezig houden komen ook veelvuldig terug in het assessment.²³

²² [Bandidos: Verein der Rocker verboten – Razzien in Nordrhein-Westfalen - DER SPIEGEL](#)

²³ [European Union serious and organised crime threat assessment | Europol \(europa.eu\)](#)

Bijlage: de integrale aanpak van OMG's

In 2012 is, mede op verzoek van de toenmalige minister van Veiligheid en Justitie, gestart met een landelijke integrale aanpak gericht op zogenoemde 'outlaw motorcycle gangs' (OMG's). Aanleiding hiervoor was de constatering dat verschillende motorclubs zichzelf boven de wet plaatsten en in toenemende mate betrokken waren bij criminele en ondermijnende activiteiten. Sindsdien werken partners afkomstig uit lokaal bestuur, politie, Openbaar Ministerie, Belastingdienst (waaronder FIOD) en Koninklijke Marechaussee samen in de Landelijke en Regionale Informatie en Expertise Centra (LIEC en RIEC's) aan een integrale aanpak van OMG's. De aanpak is multidisciplinair: strafrechtelijk, civielrechtelijk, fiscaal en bestuurlijk.

Een outlaw motorcycle gang (hierna: OMG) is een hiërarchisch opgebouwde organisatie waarvan de leden (en andere daarmee verbonden personen) hun club gebruiken als een kanaal en afscherming voor criminele en ondermijnende activiteiten met financieel of ander materieel voordeel als oogmerk. Motorrijden, broederschap en groepssymbolen zijn kenmerken voor de groepscultuur. Het gewenste imago en (dreiging met) geweld en verstoring van de openbare orde zijn onderdeel van de clubcultuur en worden ingezet om (interne en externe) doelen te bereiken. De OMG-structuur is een vrijplaats voor criminaliteit en norm overschrijdend gedrag, zowel door leden afzonderlijk als in groepsverband. De internationale netwerken en de besloten clubcultuur zijn uitermate geschikt om grensoverschrijdende misdaad te organiseren.

Het Landelijk Strategisch Overleg (LSO) is verantwoordelijk voor het vormgeven en aansturen van de integrale strategie inzake de aanpak van OMG's. Het centrale doel van deze strategie luidt:

Het beheersen van (internationale) OMG-problematiek door het terugdringen van het aantal leden, het tegengaan van de aanwas en het bestrijden van norm overschrijdend, ondermijnend en/of crimineel gedrag door (leden van) outlaw motorcycle gangs en hun supportclubs.

De strategie kent vijf aandachtsgebieden:

1. Ondermijning van criminele structuren
2. Integraal afpakken
3. Handhaven in de publieke ruimte
4. Weerbare overheid
5. Internationale aanpak

© 2021, Landelijk Informatie en Expertise Centrum (uitgegeven in eigen beheer). Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag zonder bronvermelding worden verveelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand, of openbaar gemaakt, in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door print-outs, kopieën, of op welke andere manier zonder voorafgaande toestemming van de uitgever.

E: info@liec.nl

T: 070 - 370 6370

P: Postbus 20301, 2500 EH Den Haag

www.liec.nl